

als in de meeste gevallen, was ook dit congres vooral belangrijk door de mogelijkheid tot persoonlijk contact.

J. A. A. v. D.

1) Met name zal aandacht worden besteed aan de bestaande methodologische tegenstellingen bij het onderzoek naar de sociale stratificatie, verder aan de mogelijkheden van een sociologie van het conflict, en aan de stand van het sociologisch onderzoek in de diverse landen.

Venster op het buitenland

FRANKRIJK

De beoefening van de sociologie biedt in Frankrijk een nogal gevarieerd panorama. De meest opvallende sector is wel die, welke men het best kan noemen: de universitaire sociologie, het onderwijs aan de universiteiten en de staats-middelbare scholen. Bij de laatste instellingen staat dit vak immers officieel op het programma voor het baccalaureaat, terwijl de benoeming van de leraren (professeurs) hieraan, middels de „aggrégation”, vast in de handen der universiteiten ligt. De sociologie is ondergebracht in de Faculteit van de Letteren en Wijsbegeerte in de sectie „morale en sociale wetenschappen”. Men kan met goede redenen betwijfelen of dit een gunstig milieu is voor een empirische wetenschap. In feite heeft dan ook in het verleden een flinke dosis metafysiek niet ontbroken; hetgeen vooral te danken is aan de vooropstellingen van de stichter der universitaire sociologie: Emile Durkheim. Deze heeft niet alleen door zijn wetenschappelijke prestaties, maar ook door zijn relaties met het departement¹⁾, zijn sociologie kunnen verheffen tot de semi-officiële levensbeschouwing van de IIIde Republiek en alle posten kunnen doen

bezetten door zijn leerlingen: Lucien Lévy-Bruhl, Bayet, Mauss, Fauconnet, Davy, Halbwachs.

Na de laatste oorlog heeft men in het algemeen aan de Durkheimse theorieën vaarwel gezegd en is men nieuwe wegen gegaan, ofschoon de voorname stelling, nl dat het sociale feit niet volkomen te herleiden is tot het individuele feit, bewaard bleef en zelfs nu ook tot algemeen bezit werd van de sociologie elders. Het nieuwe na de oorlog bestond vooral hierin dat het zwaartepunt verlegd werd van de makro-sociologische beschouwingen der cultuurwerelden naar de mikrosociologische beschouwingen, en in het feit dat men „scholen” losliet om ieder eigen wegen te gaan. De huidige Franse sociologie ondergaat een gelukkige bevruchting door de Amerikaanse; zo b.v. Gurvitch door de sociaal psychologen, Paul Maucorps door Moreno. Wel blijft bij hen een sterke bezorgdheid leven het sociologisch moment te onderscheiden van het psychologisch moment en toch aan het dynamisch element evenveel recht te doen wedervaren als aan het statisch element; want zo gauw men het sociologisch-structurele gaat onderscheiden van het psychologisch-beleefde ontstaat het gevaar van een mechanische opvatting.

Wil men de huidige stand van zaken van de universitaire sociologie leren kennen, dan neme men Armand Cuvillier: *Manuel de Sociologie* (Presse universitaire, 1950, 2 dln.); wil men ze op de voet volgen, dan is men aangewezen op de, zeer goede, *Cahiers internationaux de sociologie* (Editions du Seuil).

Met uitzondering van Paul Maucorps (op wiens werk wij terugkomen) ontbreekt aan de universitaire sociologie het positief onderzoek van de sociale werkelijkheid. Wel is er te Parijs een Centre d'Etudes sociologiques opgericht, dat in nauw verband staat met de universiteit. Hier wordt door een kleine werkgroep onder leiding van Chombart de Lauwe soms globaal, meestal precisie-

onderzoek verricht. Onder de stimulerende leiding van Georges Friedmann²⁾ lopen er ook enkele onderzoekingen op het gebied der bedrijfssociologie. Maar het gehele Centre blijft nog hoofdzakelijk werken op het vlak der theorie. Wel geloven wij dat hier de mogelijkheid ligt van een diepere wederzijdse doordringing van onderzoek en the-

VOOR HET NIEUWE STUDIEJAAR

Dr P. J. BOUMAN
Hoogleraar te Groningen

SOCIOLOGIE

6e druk

Gebonden f 9.50

orie voor de universitaire sociologie, en men zal het werk van het Centre nauwkeurig moeten volgen.

Het leeuwendeel van het sociologisch onderzoek geschiedt - dit is typisch Frans - op basis van particulier initiatief. De school van Le Play, die nog altijd bestaat in de „Etudes sociales”, blijkt hier te verwaarlozen. Het traditionalisme van Le Play's sociale politiek heeft ook het stempel gedrukt op het sociologisch werk van zijn school. Een ontmoeting met de redactie voert U terug naar de dagen van het Ancien Regime. Echt

sociologisch onderzoek geschiedt heden ten dage vooral in Katholieke en communistische kringen, en in de kring der politieke wetenschappen. Voor de laatste valt vooral te noemen de Cahiers de la fondation nationale de science politique (Armand Colin, Paris) waarin men zeer interessante resultaten van enquêtes aantreft.

In Katholieke kring vallen te noemen de godsdienstsocioloog Gabriel Lebras (professor in het recht!) met zijn équipes-enquêteurs en zijn navolgers: de abbés Boulard en Daniel. Vooral echter de beweging „Economie et humanisme”, welke een zeer rijk instrumentarium voor het sociologisch onderzoek heeft ontwikkeld en wellicht de beste resultaten aan exact-wetenschappelijk onderzoek heeft bereikt. - Wij komen hier zeker op terug.

In communistische kring is men vooral historisch georiënteerd of beter: tracht men de geschiedenis sociologisch te verklaren: vooral Henri Berre en Lucien Febvre dienen hier vernoemd met het tijdschrift: La revue de synthèse historique.

Wij nemen ons voor hier niet alleen de universitaire sociologie te behandelen, maar ook aan de andere stromingen het recht te laten wedervaren dat zij verdienen.

J. P.

1) Jaques Leclercq: Introduction à la Sociologie, Louvain 1948, blz. 56.

2) Zie het gedeeltelijk verslag in Cahiers Internationaux, Deel VII, 1949, blz. 109. Van Friedman is vooral bekend zijn werk: Où va le travail humain? Gallimard, Paris 1952, dat in twee jaar zeven oplagen beleefde.

In de komende nummers zullen o.a. worden opgenomen bijdragen van dr Gadourek over de meetbaarheid van verdraagzaamheid tussen kerkgenootschappen, dr Hutte over de experimentele methode in de groepspsychologie, mr Sommermeijer over de statistische aspecten van het sociaal onderzoek, dhr. Bergsma over sociale typologie, dhr. Ellemers over de betekenis van het rolbegrip voor de interview-techniek, drs. Hetnemijer over de socioloog Geiger en Van Doorn over de typologie van de stedelijke buurt.